

אנחנו משלמים היום מחיר כבד על הצעדים שלא ננקטו בזמן. ההיענות האיטית והמאוחרת לדרישה לשיפור תנאיהם של עובדות ועובדי החזית החברתית גררה שביתה ארוכה של העובדות הסוציאליות וכמעט שביתה של האחיות. המענה הדל לצרכים החברתיים והכלכליים שעלו מהשטח, הביא למשבר התעסוקה בו אנחנו נמצאים היום. זה הזמן לעצור, להבין שהמשבר עומד להימשך זמן רב, ללמוד מה עובד במדינות אחרות ולספק מעניי מדיניות מקיפים המבוססים על השקעה ומתוכננים לטווח הארוך. ועדות הכנסת ימשיכו לדון השבוע בענייני הקורונה - הוועדה לביקורת המדינה תדון ביום שני (10:00) במצב שירותי הרווחה והעבודה הסוציאלית, ועדת הכספים תדון בחוק סיוע הקורונה החדש ביום שני (10:30), הוועדה למעמד האישה תדון בהסכם עם העובדות הסוציאליות ביום שני (11:00), ו-וועדת הקורונה תדון במצבם של מערך בריאות הנפש ומערך הפסיכולוגיה הציבורית בתקופת הקורונה ביום שלישי (10:00). דיונים אלה הם הזדמנות להצביע על החוסרים בתכניות שהוצגו עד כה, ולהציע חלופות ברורות ושימויות. אנו מקווים כי הנקודות, הניתוחים והקישורים המופיעים במסמך זה יסייעו לכם בכך.

1. **הגל השלישי של הקורונה – העמקת העוני ואי-השוויון. יש להתמודד איתו כבר עכשיו:** משבר הקורונה צפוי להרחיב ולהעמיק את שיעורי העוני ואי-השוויון בחברה הישראלית, שגם לפניו היו מהמובילים במדינות המפותחות. האבטלה ההמונית פוגעת בעיקר בשכבות החלשות ובצעירים נעדרים גב כלכלי. קריסתם של עשרות אלפי עצמאים ועסקים מאיימת להביא את מעמד הביניים אל סף העוני. צעדים שנקטו ללא מחשבה מספקת על השלכותיהם החברתיות, כמו הלמידה מרחוק במערכת החינוך, עלולים להעמיק את הפערים בין משפחות בעלות אמצעים כמו גישה למחשבים, לאינטרנט מהיר ולעזרה הורית, ובין משפחות שנעדרות אמצעים דומים. כל אלה מרכיבים את מה שאנו מכנים "הגל השלישי של הקורונה". [בנייר קצר זה](#) אנו פורסים את צעדי המדיניות שניתן לנקוט כבר עכשיו כדי להיערך אליו ולהתמודד איתו כהלכה.

2. **ניצחון העובדות הסוציאליות מוכיח את חשיבות החזית החברתית בעת הזאת:** החוזק של עובדי החזית החברתית במקצועות החינוך, הרווחה והבריאות הוא שיקבע את מידת העמידות ויכולת ההתמודדות של ישראל עם האיומים הבריאותיים והחברתיים-כלכליים שמביא איתו משבר הקורונה. מדינות כמו צרפת ובריטניה הבינו כבר את המשוואה הזו והעלו את משכורותיהם של עובדי החזית. ייתכן כי היא החלה לחלחל גם לממשלת ישראל שנענתה לדרישותיהן הצודקות של העובדות הסוציאליות והאחיות. [תכנית](#) שפרסמנו לפני מספר חודשים מפרטת צעדי מדיניות אותם יש לנקוט כדי לחזק את עובדי החזית החברתית כבר עכשיו, במקום לחכות למאבק הבא.

3. **הרחבה תקציבית במקום קיצוצים:** שר האוצר ובכירי משרדו מדברים לאחרונה על קיצוצים במגזר הציבורי כדרך לממן את עלויות המשבר – מדיניות המנוגדת להמלצות בכירי הכלכלנים בעולם, לפיהן דווקא הרחבה תקציבית היא צו השעה. כיום, ההוצאה הממשלתית בישראל בתשתיות פיזיות היא הנמוכה ביותר ב-OECD ועומדת על כ-1.5% תוצר, לעומת ממוצע של כ-3% בקרב מדינות הארגון. ההוצאה הממשלתית על חינוך, בריאות ורווחה היא מהנמוכות במערב. דווקא בעת הזו, הגדלת ההשקעה בתשתיות תסייע בהוצאת המשק ממיתון תניע את המשק ותחזיר את עצמה בטווח הארוך. [בתכנית שפרסם מכון יסודות](#), הפועל בתמיכת הקרן, מוצגים הצעדים המרחיבים הנחוצים להאצת היציאה מהמשבר.

4. **זהות יהודית היא לא רק אורתודוקסית:** במקום לעסוק ביהדות כבסיס זהותי משותף רחב, מערכת החינוך הממלכתית מציבה בפני התלמידים היהודים, חילונים כמסורתיים, זהות אורתודוקסית חד ממדית. [וועדת החינוך תדון ביום רביעי \(09:30\)](#) בהיעדר החשיפה של תלמידים למגוון מסורות ודעות בלימודי התחדשות וזהות יהודית. [תכנית מדיניות](#) שכתב יותם ברום, עמית מחקר בקרן ומנכ"ל ארגון פנים – איגוד ארגוני יהדות ישראלית, בוחנת את הדרכים בהן יכולה וצריכה מערכת החינוך בישראל לתרום לגיבוש זהות יהודית תרבותית רחבה ומלכדת במקום צרה ומפלגת.

אנו עומדים לרשותכם לשאלות, להרחבה ולעבודה משותפת,

טל אלוביץ', מנהל תחום ממשל

רמי הוד, מנכ"ל המרכז הרעיוני

ליצירת קשר ולפרטים נוספים: <http://www.berl.org.il/> | gov.kerenberl@gmail.com | 054-5531518